

»Píndola formativa 14. TEACCH

“Tots els xiquets es beneficien dels mateixos mètodes pedagògics que els xiquets amb autisme”
Lorna Wing

Definició	El mètode TEACCH, conegut en castellà com <i>Tratamiento Educativo de Niños con Autismo y Problemas de Comunicación relacionados</i>, es dissenya en una divisió del departament de Psiquiatria de l'Escola de Medicina de la Universidad de Carolina del Nord, a Chapel Hil. TEACCH és un servei clínic i un programa d'entrenament professional que ha contribuït a millorar les evidències de les intervencions amb persones autistes. Es tracta d'un programa d'intervenció complet, que té una base comunitària, i inclou serveis directes, consultes, investigacions i un entrenament professional.
Principis d'actuació	■ Està basat en la persona. Per tant, s'ajusta a les necessitats educatives que aquest alumnat pot presentar. ■ Posen l'èmfasi en l'avaluació. ■ Pretén capacitar les persones amb TEA per a funcionar de la forma més productiva, funcional i independent possible (qualitat de vida).
Objectiu principal	Previndre la institucionalització innecessària, i ajudar a preparar les persones amb TEA per a viure i treballar més efectivament a casa, a l'escola, i a la comunitat, sempre reduint o remonent els comportaments autistes.
Objectius específics	■ Augmentar la motivació i l'habilitat de l'alumnat per a explorar i aprendre. ■ Desenvolupar habilitats i estratègies per a la comprensió del seu entorn. ■ Millorar el desenvolupament de les funcions intel·lectuals. ■ Desenvolupar les destreses en àrees motrius de percepció fina i gruixuda a través d'exercicis físics i activitats d'integració. ■ Facilitar la interacció social. ■ Millorar les alteracions en el comportament. ■ Millorar les alteracions en la imaginació i en les activitats estereotipades. ■ Desenvolupar l'autonomia personal i de comunicació. ■ Donar suport perquè siguin independents d'ajudes (suports) freqüents i així poder generalitzar les coses apreses en noves situacions i amb gent nova. Per a totes les edats, l'èmfasi es posa en les habilitats de comunicació, socialització i també en el foment de la independència i preparació per a la vida adulta.

Principis	Principis del mètode TEACCH: ■ Adaptació òptima. Consisteix a ensenyar noves habilitats a les persones amb TEA, així com acomodar l'ambient als seus dèficits o problemes. ■ Col·laboració entre pares i professionals. ■ Intervenció eficaç. Es posa més èmfasi en les habilitats dels usuaris i en el reconeixement i acceptació de les seues febleses. ■ Èmfasi en la teoria cognitivoconductual. Cal posar èmfasi en el desenvolupament de la comunicació. Teoria de l'Iceberg. ■ Assessorament i diagnòstic primerenc. ■ Ús de suports visuals.
Conceptes clau	■ Comunicació espontània. La base de l'avaluació i l'objectiu final d'aquesta intervenció és millorar i aconseguir una comunicació espontània en persones amb TEA. ■ Dimensions de la comunicació. El mètode utilitza cinc dimensions per a l'avaluació i la planificació: funcions, formes, significats o categories semàntiques, paraules, textos. Interacció individual. Atenció individualitzada i específica per a cada usuari, tot depenent del seu nivell, edat, habilitats comunicatives, etc. ■ Velles habilitats i noves habilitats. Es parteix de les habilitats que l'usuari té en cada una de les cinc dimensions de la comunicació i se'n programen objectius. Només es programa una nova habilitat per a cada dimensió, i es fan servir les velles habilitats ja adquirides. ■ Flexibilitat. Es facilita que l'usuari siga més flexible oferint eines per a la generalització i una major comunicació. ■ Centrar-se en el món real. Els usuaris han d'aprendre a comunicar-se en el major nombre de contextos i situacions reals. ■ Col·laboració de la família. Les famílies estan implicades en el procés d'avaluació, en l'establiment dels objectius i en les activitats. A més, també s'observa i es té en compte el context casa i les habilitats comunicatives que la persona hi tinga.

TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

Pautes d'intervenció

- Ambients. Han de ser molt estructurats, predictibles i fixos, que eviten els contextos poc definits i caòtics per a facilitar les seues dificultats d'anticipació.
- Aprenentatge sense error. Cal fer-lo amb adaptació dels objectius al nivell educatiu de l'alumnat.
- L'encadenament cap a endarrere. És una altra tècnica metodològica fonamental en el procés d'aprenentatge, que consisteix a descompondre la seqüència d'una activitat en objectius de conducta molt delimitats. D'aquesta forma es dona tota l'ajuda que es necessita a l'inici per a realitzar la conducta completa i es va enretirant l'ajuda a poc a poc fins que s'és capaç de realitzar la tasca autònomament.
- Utilitzar l'ensenyament incidental, és a dir, que els episodis d'ensenyament siguen iniciats per l'alumnat en lloc i contingut. D'aquesta manera, el professorat, s'adaptarà a aquestes respostes i les reforçarà.
- Respondre consistentment davant conductes comunicatives dels usuaris, tant verbals o gestuals i encara que no siguen intencionals. El docent ha de donar-los sentit, perquè així puguin repetir-se.
- Utilitzar suports visuals en tot moment. Les persones amb autisme són molt visuals, per la qual cosa aquest tipus d'estímul els ajuden en el seu procés d'aprenentatge.
- Evitar fer preguntes indefinides.

COMPONENTS

Els components més importants del programa són:

- Ensenyament estructurat.
- Activitats seqüenciades visualment.
- Ensenyament 1 a 1.
- Comunicació expressiva.
- Habilitats de joc.
- Problemes de conducta.

Ensenyament estructurat

Què és?

Programa de treball per a persones amb TEA que construeix la intervenció sobre la base de les habilitats, interessos i necessitats, i atorga menor importància a les accions on presenten majors dificultats.

Principis

Es basa en la **comprensió de l'autisme i el respecte envers la persona**, per a millorar la seua qualitat de vida.

Dona molta importància a l'avaluació com a punt de partida de la intervenció. Aquesta intervenció ha de ser individualitzada.

Cal adaptar l'ambient i planificar activitats segons l'edat, els interessos i els seus punts forts, és a dir, capacitats.

Objectius	■ Desenvolupar l'autoestima i la independència. ■ Aprendre a gestionar la conducta. ■ Facilitar l'ensenyament i l'aprenentatge.
Avantatges	■ Els ajudarà a entendre la situacions i les expectatives afegint significat a les seues experiències. ■ Aprendran millor perquè s'utilitza per a l'aprenentatge la modalitat visual. ■ Es fomenta la independència, ja que es fa dependre més de les ajudes físiques i se'ls ensenya a generalitzar les coses apreses en diferents contextos. ■ Redueix els problemes de conducta ja que redueix l'ansietat. ■ Els ajuda a romandre tranquils, dissenyant un entorn tranquil per a l'aprenentatge.
Cal	■ Organitzar els mitjans de forma adequada. ■ Organitzar els entorns perquè aprenguen donant experiència a les seues experiències. ■ Estructurar les diferents zones utilitzant suports visuals, d'aqueixa forma l'aprenent comprendrà què ha de fer, com i quant de temps dura. ■ Plantejar activitats adequades, comprensibles i motivants.

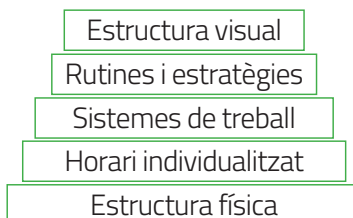

TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

NIVELLS

L'estructura es dissenya en diversos nivells, que junts proporcionen el marc adequat per a una millor intervenció educativa:

Estructura física

Ajuda a recordar les activitats i a saber què cal fer en cada context.

Passos per a establir l'estructura física.

- Avaluem l'alumnat:
 - Interessos.
 - Nivell de representació.
 - Capacitat d'atenció.
 - Autonomia TEACCH.
- Avaluem la relació de l'alumnat amb l'entorn.
- Prenem decisions.
- Realitzem la programació d'aula. Hem d'inserir els objectius de treball amb l'alumnat en els diferents contextos, i crear, per a això, contextos educativament significatius. Hem de planificar quins objectius es treballaran en els diferents contextos i en les diferents activitats així com els suports que es necessitaran per a aconseguir-los.

El resultat de l'avaluació es plasma en un document escrit.

Conceptes essencials.

- Hem d'establir límits físics i visuals clars. L'objectiu és dividir l'ambient amb sentit, de manera que cada activitat estiga associada a un espai físic.
- Hem de minimitzar les distraccions visuals i auditives, ajudant l'alumnat a centrar-se en el concepte principal, cosa que facilitarà que no hi haja sobrecàrrega sensorial.
- Hem de desenvolupar zones físiques per a activitats diferents. A més cal crear un lloc silenciós al qual podran dirigir-se per a reduir l'estimulació.
- En dissenyar l'espai, és important tindre present les dificultats sensorials que l'alumnat puga presentar.

Horari individual

És un suport molt útil per a estructurar l'ambient i reduir el seu nivell d'ansietat cosa que promourà l'aprenentatge.

Individual i adaptat al nivell de representació de cada alumne o alumna.

- Indica visualment a l'alumnat, on estarà, per a quines activitats i en quin ordre.
- Indica per tant, el *què*, l'*on* i el *quan* del dia.
- També facilita poder moure's de manera independent pels espais físics creats i ajuda a comprendre millor els canvis.

Per què són importants? Segons Escribano:

- Ajuden a anticipar l'activitat.
- Ajuden a comprendre el que s'espera d'ells.
- Ajuden a conèixer les activitats que es realitzaran al llarg del dia i a informar sobre possibles canvis.
- Ajuden a adquirir autonomia durant les transicions.
- Faciliten la comunicació amb la família.

TIPUS

Per a principiants:

Horaris d'1 o 2 activitats; per a ampliar a poc a poc.

Aprén a visitar l'àrea de transició, i així, maximitza la seua pràctica i minimitza errors.

Seqüències d'objecte. L'alumnat aprén a:

- Comprendre paraules senzilles associades a situacions quotidianes.
- Respondre a una petició d'acció.
- Anticipar un succés o situació quotidiana.
- Potenciar la comunicació en diferents contextos.

Seqüència de fotos per a part del dia o per a tot el dia.

L'alumnat aprén a:

- Interpretar i realitzar la seqüència diària d'activitats.
- Conèixer i aplicar conceptes temporals: *abans, després, ara, adés, demà, vesprada*, etc.
- Verbalitzar successos passats, presents i futurs del dia.
- Conèixer les divisions temporals del dia.
- Interpretar els números ordinals.

Sistema de treball	
	És una manera visual i concreta de facilitar la comprensió de: ■ Quant de treball he de fer? ■ Quina activitat he de fer? ■ Quan sé que he finalitzat? ■ Què passa després?
	El sistema de treball permet fer allò que diu l'horari i fomenta l'autonomia i la generalització a altres contextos. Es pot manipular de diferents formes, sempre tenint present la capacitat de la persona a la qual va dirigit. Així doncs, podrem manipular-lo: ■ Sistema d'esquerra a dreta, de dalt cap avall. ■ Treball per emparellament, números i colors. ■ Llenguatge escrit. El sistema de treball proporciona previsibilitat per a tot tipus de situacions i activitats en què s'utilitza l'horari, així com el desenvolupament de l'autonomia en les diferents tasques diàries, i proporciona una vida més independent que contribueix a una millor qualitat de vida.
Rutines i estratègies	
	S'ensenya a través de rutines per les pròpies característiques intrínseques de la persona amb TEA. L'agenda és una rutina poderosa que ensenya flexibilitat. L'organització espacial i seqüencial en què es treballa d'esquerra a dreta i de dalt cap avall són altres rutines i estratègies d'ensenyament.

Estructura visual

Afegint estructura visual ajudem l'alumnat a saber per on començar i com completar l'activitat i la seqüència de passos que ha de seguir.

Les activitats i les tasques han d'estar visualment estructurades i organitzades.

- **Organització visual:** organitzar l'espai i els materials per a facilitar la comprensió i l'autonomia. Elements útils:

- Limitar l'espai i el moviment.
- Utilitzar recipients per a organitzar el material de la tasca.

- **Activitats visuals:** caldria plantejar-se:

- Proporcionar exemples, models, dibuixos i demostracions visuals.
- Proporcionar els passos en forma visual i seqüencial per a treballs complexos.
- Separar els materials en caixes, carpetes, etc.
- Limitar l'àrea o la quantitat visualment.
- Accentuar el que és informació rellevant i útil.

Tota aquesta ajuda facilita l'autonomia en el treball.

Les activitats han de partir d'una avaluació informal de l'alumnat, han de ser funcionals i han d'estar relacionades amb les activitats de la vida diària.

Ensenyament 1 a 1

Què és?

És quan el professorat i l'alumnat treballen "un a un".

Serveix com a pont per al desenvolupament de l'autonomia en el treball.

Té com a objectiu avaluar les habilitats de comunicació i interacció i les capacitats de treball autònom. També el desenvolupament d'un temps per a establir una relació positiva entre docent-alumnat.

Objectius

- Avaluar els interessos, progressos i necessitats: Programació.
 - Proporcionar un temps per al desenvolupament d'una relació positiva.
 - Crear rutines d'aprenentatge; trànsit cap al treball independent.
 - Desenvolupar habilitats cognitives, acadèmiques, de comunicació, d'oci i per a treballar conductes.

Posicions de treball		Posició cara a cara per al desenvolupament de la comunicació i la sociabilitat. També per a l'ensenyament d'activitats noves.
		Posició més distanciada, per a facilitar l'autonomia però permetent la intervenció.
		Posició esbiaixada. Combina la supervisió de la tasca i de l'alumnat.
		Posició de costat. Per a treballs més complexos i amb poca interacció social, però permet donar ajudes físiques.
Programació del treball	Programem la seqüència de treball: ■ Activitat gratificant i coneguda. ■ Activitats d'aprenentatge. ■ Activitat gratificant i coneguda. Consideracions d'acord amb l'alumnat i l'activitat: ■ Ajustar el nivell del llenguatge. ■ Ajustar l'actitud i el semblant. ■ Ajustar el nivell d'exigència.	

TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

Comunicació expressiva

Què és?

És un mètode que fomenta el comportament comunicatiu i permet desenvolupar estratègies tot assegurant-nos que es reben els missatges i augmenta l'autonomia de l'aprenent. Es proporciona un sistema de comunicació accessible i amb sentit.

En aquesta tècnica resulta essencial la recollida de dades sobre avaluació de la comunicació, on es realitza, amb qui i per què.

Formes de comunicació

Existeixen diverses formes de comunicació segons TEACCH entre les quals es troben:

- Les rebequeries enfocades.
- Donar alguna cosa mentre estira de la mà.
- Agafar de la mà per a expressar sentiment o desig. Conducta motriu.
- Amb fotografia i element real.
- Panells de comunicació.
- Símbols o dibuixos.
- Lectura de paraules. Són representacions molt abstractes.
- Escriptura.
- Llengua de signes. És molt visual, però en TEACCH preval la lectura i escriptura.

Joc. *Work is play, play is work*

(El treball és un joc, jugar és un treball)

El joc ensenya a jugar només perquè després pugui fer-ho amb més gent.

Així doncs l'objectiu principal és aconseguir que el xiquet cregui que està jugant, de forma estructurada i sabent quan s'acaba.

Depenent del nivell del desenvolupament de l'alumnat, s'utilitzarà un nivell de joc o un altre. Aquests nivells són:

- Conducta sensomotriu repetitiva i exploradora.
- Joc causa-efecte,
- Rutines simples i funcionals.
- Joc simbòlic.

Instrucció en joc:

- **Avaluació:**
 - Interessos.
 - Competències.
 - Potencialitat.
- Instrucció en habilitats d'oci.
- Passar a "joc independent".
- Agregar-hi la part social gradualment.